

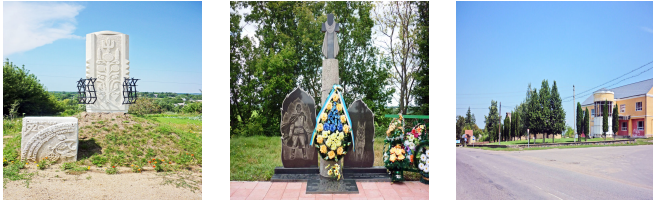
С. П. Гульченко

Легедзине

ЛЕГЕДЗИНЕ – село Тальнівського району Черкаської області. Знаходиться за 140 км від обл. центру, за 18 км від райцентру та за 20 км від залізнич. ст. Тальне. Площа 4 км². Насел., за переписом 2001, становило 1126, станом на 2014 – 914 осіб (переважно українці). Через село проходить автошлях Черкаси–Умань. У Л. похов. археолога В. Круца, у сусід. с. Тальянки – археолога Г. Загнія, які понад 20 р. проводили розкопки однієї з найважливіших пам'яток трипіл. часу – *Тальянківського поселення*. Пobl. села також виявлено залишки поселення черняхів. культури та поховання доби пізньої бронзи. В експозиціях Уман. краєзн. музею зберігається знайдена у Л. залізна булава, яка є підтвердженням того, що навколишні землі входили до складу Київ. Русі. За нар. переказами, назва села походить від прізвища першопоселенця козака Легези. Вперше згадується в писем. джерелах 1-ї пол. 18 ст. Жит. брали участь у гайдамац. русі та Коліївщині. Після 2-го поділу Польщі 1793 Л. відійшло до Рос. імперії. У 19 – на поч. 20 ст. – село Уман. пов. Київ. губ. 1795 мешкало 452, на поч. 1860-х рр. – бл. 1,1 тис. осіб. Село тривалий час належало землевласникам Держанським, пізніше – Нікоровичам. 1912 у Л. проживало 2377 осіб. У цьому ж році відкрито початк. церк.-парафіял. школу. На поч. 20 ст. функціонували водяний млин, 8 вітряків, цегл. завод і 2 кузні. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 10 листопада 1920 Л. стало центром великого селян. антибільшов. повстання, яке очолив [П. Дерещук](#) (народився у сусід. с. Вишнопіль). Понад 100 селян загинуло під час повстання або були розстріляні котовцями, 10 легедзин. домогосподарств спалено як застереження для непокірних. 1923–59 – у складі Бабан. р-ну; від 1932 – Київ., від 1954 – Черкас. обл. Під час голодомору 1932–33 померло 415 осіб. Багато легедзинців репресовано. 30 липня 1941 в околицях села відбувся бій між частинами 8-го стрілец. корпусу – Особливою Коломий. прикордон. комендатурою, у складі якої була школа військ. собаківництва, – та частинами нім. 6-ї армії групи «Південь». Тоді загинуло бл. 500 рад. військовиків і 150 вівчарок. 18 серпня 1941 pobl. Л. відбулася зустріч А. Гітлера та Б. Муссоліні. Село було звільнене в результаті Корсунь-Шевченків. операції 9 березня 1944. На фронтах 2-ї світової війни загинуло 106 легедзинців. Нині у Л. працює цегел. завод. Є заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка. 2003 засн. «Трипільська культура» Державний історико-культурний заповідник. При школі функціонує нар. дит. кіностудія «Мальва», фільми якої були лауреатами понад 10-ти міжнар. і всеукр. фестивалів аматор. кіно. Діє реліг.

громада УПЦ МП. Встановлено пам'ятні знаки учасникам антибільшов. повстання, жертвам голодомору та прикордонникам і служб. собакам.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Похилевич Л. Сказания о населенных местностях Киевской губернии. К., 1864;
2. Біла Церква, 2005;
3. Поліщук А. Тальнівський край. Чк., 2008.

Бібліографічний опис:

Легедзине / С. П. Гульченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-54013>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).